

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/50/2017
Identifikačné číslo spisu:	3512210112
Dátum vydania rozhodnutia:	23.08.2017
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:3512210112.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ H. V., bytom Q. a 2/ G. V., trvale bytom K., B., prechodne bytom E., G., obaja právne zastúpení JUDr. Andreou Hauptvogelovou Hudcovičovou, advokátkou so sídlom v Piešťanoch, A. Hlinku 58/81 proti žalovaným 1/ H. O., 2/ B. Q. a 3/ B. Q., všetci bytom K., P., všetci traja zastúpení Mgr. Martinom Berecom, advokátom so sídlom v Trenčíne, Domus Petra, Pod Sokolice 1/B, o odporovateľnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 11 C 323/2012, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 29. októbra 2014, sp. zn. 5 Co 189/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní 1/ až 3/ sú povinní zaplatiť žalobcom náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. októbra 2014, sp. zn. 5 Co 189/2014 potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O. s. p.“) rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 19. septembra 2013, č. k. 11C/323/2012-285 v spojení s opravným uznesením z 22. októbra 2013, č. k. 11C/323/2012-315 ktorým určil, že darovacia zmluva a zmluva o zriadení vecného bremena, uzavretá formou notárskej zápisnice spísanej notárkou JUDr. Priskou Štěrbovou, č. N 366/2011, NZ 26198/2011 dňa 18. júla 2011 medzi žalovanou 1/ H. O. (dárkyňa a súčasne aj osoba oprávnená z vecného bremena) a žalovaným 2/ B. Q. (obdarovaným) a žalovaným 3/ B. Q. (osobou oprávnenou z vecného bremena), ktorej vklad bol povolený Správou katastra Nové Mesto nad Váhom pod číslom V 1604/11 dňa 5. augusta 2011 a ktorou žalovaná 1/ previedla na žalovaného 2/ byt č. 26 nachádzajúci sa na 5. poschodí bytového domu súp. č. XXXX, vchod XX, na ul. P. v K., spolu so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a zariadeniach domu vo veľkosti 6875/474772, zapísaný na LV č. XXXX a spoluvlastnícky podiel k pozemku parc. č. 4552 vo veľkosti 6875/474772, zapísaný na LV č. XXXX v k.ú. K. a ktorou bolo zároveň zriadené vecné bremeno v prospech žalovanej 1/ a žalovaného 3/ - právo

doživotného užívania bytu č. 26, na 5. poschodí, vchod XX, v bytovom dome súp. č. XXXX, na parc. č. XXXX, podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu a na zastavanom pozemku vo veľkosti 6875/474772, je voči žalobcom 1/ a 2/ právne neúčinná; tiež potvrdil rozsudok vo výroku, ktorým bola žalovaným 1/ až 3/ uložená povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov konania vo výške 740,50 € k rukám právnej zástupkyne žalobcov 1/ a 2/ do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení uviedol, že sa stotožňuje v celom rozsahu so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie (§ 219 ods. 2 O. s. p.), že v danom prípade došlo ku kumulatívne naplneniu všetkých štyroch podmienok, ktoré sú potrebné preto, aby bola žaloba v konaní o odporovateľnosti právneho úkonu úspešná. Aj odvolací súd konštatoval, že právnym úkonom, a to darovacou zmluvou v spojení so zriadením vecného bremena, došlo ku kvalifikovanému zmenšeniu majetku žalovanej 1/ a zostávajúci majetok, ktorý žalovaná 1/ vlastní ku dňu rozhodnutia, by nepostačoval na úhradu pohľadávky žalobcov 1/ a 2/, a teda že daný právny úkon je voči nim neúčinný. Pokiaľ sa týka odvolacích námietok o nedostatku aktívnej legitimácie na strane žalobcov a nesprávne interpretovaného pojmu „vymáhateľná pohľadávka“ odvolací súd uviedol, že sama žalovaná 1/ ako dlžníčka, ale aj ako osoba oprávnená z vecného bremena, priamo pred súdom uvádzala, že pohľadávku žalobcov ako ich dlžník uznáva do takej výšky, do ktorej ju určí odhadca a túto pohľadávku žalobcom potom uhradí, z čoho vyplýva postavenie žalobcov v konaní a nimi uplatňovaný dôvod pohľadávky; zákonný pojem vymáhateľná pohľadávka správne definoval súd prvej inštancie aj s odvolaním sa na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď sp. zn. 3 Cdo 102/99 zo dňa 23. decembra 1999; R 44/2001). Súd prvej inštancie v danom prípade postupoval správne v zmysle ustanovenia § 154 ods. 1 O. s. p., keď v rámci uskutočneného dokazovania prihliadal na majetok žalovanej 1/, ktorý reálne v čase rozhodovania súdu vlastnila a neprihliadal na taký majetok, ktorý môže len teoreticky nadobudnúť niekedy v budúcnosti a ktorý v čase rozhodovania teda preukázateľne nevlastnila. Tiež súd prvej inštancie nebol povinný preskúmať majetok B. Q. a B. (žalovaní 2/ a 3/), pretože oni neboli dlžníkmi žalobcov; v konaní boli pasívne legitimovaní len z dôvodu, že boli osobami, ktoré mali prospech z odporovacieho úkonu dlžníka - žalovanej 1/. Aj podľa záverov odvolacieho súdu prevodom predmetného bytu žalovanou 1/ na žalovaného 2/ na základe darovacej zmluvy a s poukazom na finančné a majetkové pomery, došlo k takému zmenšeniu jej majetku, že žalobcovia 1/ a 2/ v postavení veriteľov nemajú možnosť z tohto majetku si uspokojiť pohľadávku. Táto v zmysle doposiaľ vykonaného dokazovania v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/58/2011 výrazne presahuje finančné a majetkové možnosti žalovanej 1/. Napokon odvolací súd uviedol, že vykonaným dokazovaním aj podľa jeho názoru bolo preukázané, že tak ako žalovaný 2/, tak i žalovaný 3/ vedeli o finančnej situácii žalovanej 1/, vedeli o jej majetkových pomeroch a z ich strany nebola preukázaná žiadna aktivita v dobe uzatvorenia darovacej zmluvy, preto sa z tohto dôvodu nemôžu ubrániť odporovacej žalobe. Súd prvej inštancie správne v priebehu konania zamietol návrh na prerušenie konania, a to s ohľadom na to, že žalovaní nepopreli pohľadávku a jej minimálna výška vyplýva z doteraz vykonaného dokazovania v konaní vedenom na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 6C/58/2011. Neúspešným žalovaným 1/ až 3/ odvolací súd uložil povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania spolu vo výške 203,64 € (§ 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.).

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/ až 3/. Navrhli ho (spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie) zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnili tým, že sa im postupom súdov oboch inštancií odňala možnosť konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.). Odňatie možnosti konať pred súdom žalovaní vidia v tom, že odvolací súd vo veci nenariadil pojednávanie, hoci išlo o prípad podľa § 214 ods. 1 písm. d/ (prejednával sa dôležitý verejný záujem - a to právo vlastníť majetok a nakladať s ním) a podľa § 214 ods. 1 písm. a/ (bolo potrebné zopakovať alebo vykonať dokazovanie); ďalej v tom, že súdy oboch inštancií nedostatočne zistili skutkový stav, keď nevzali v úvahu ako dôkaz majetkové pomery žalovaných resp. nevykonali relevantné dokazovanie ohľadom ich majetnosti; súdy tiež vec nesprávne právne posúdili v otázke definície vymáhateľnej pohľadávky v zmysle súčasnej súdnej judikatúry (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 17. decembra 2013 sp. zn. 6 Cdo 253/2012); napokon dovolatelia odňatie možnosti konať pred súdom videli v neprerušení konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 6 C 58/2011.

3. Žalobcovia v podanom vyjadrení navrhli, aby dovolací súd podané dovolanie ako neprípustné odmietol. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje žiadnu z vážnych procesných väd vymenovaných v ustanovení § 237 O. s. p., ktorá mala nastať v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom; netrpí vadou zmätočnosti.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

5. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalovaných bolo podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O. s. p.

6. Rozsudky odvolacieho súdu, proti ktorým by bolo dovolanie prípustné, sú uvedené v § 238 ods. 1, 2 a 3 O. s. p. Keďže dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu nemožno podriaďiť pod žiadny dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 238 O. s. p., je zrejmé, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v predmetnej veci podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

7. Predmetné dovolanie by bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O. s. p. (tzv. vady zmätočnosti). Žalovaní procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdili a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo; nepreukázaná bola tiež vada konania žalovanými namietaná (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

8. Dovolatelia tvrdia, že im bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Za právneho stavu do 30. júna 2016 sa odňatím možnosti konať pred súdom rozumel procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania [v zmysle § 18 O. s. p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O. s. p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O. s. p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O. s. p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O. s. p.)].

9. Dovolatelia v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. konkrétne namietali odňatie možnosti konať pred súdom, ktoré vidia v tom, že odvolací súd nenariadil vo veci pojednávanie, v nedostatočne zistenom skutkovom stave, v nesprávnom právnom posúdení v otázke definície vymáhateľnej pohľadávky a napokon v neprerušení konania (bez akéhokoľvek zásadného, jasného a zrozumiteľného odôvodnenia) do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 6 C 58/2011.

10. Čo sa týka dovolacej námietky, že odvolací súd rozhodol bez toho, aby vo veci nariadil pojednávanie, k predmetnému najvyšší súd uvádza, že podľa § 214 ods. 1 O. s. p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.). Ustanovenie § 214 ods. 2 O. s. p. v znení zákona č. 384/2008 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008 a zákona č. 388/2011 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2012, umožňovalo odvolaciemu súdu v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje § 214 ods. 1 O. s. p., rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Aj v prípadoch, v ktorých odvolací súd rozhoduje rozsudkom

bez nariadenia odvolacieho pojednávania, je povinný oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (§ 156 ods. 3 O. s. p.).

11. V danom prípade z obsahu spisového materiálu dovolací súd zistil, že odvolací súd o odvolaní žalovaných rozhodoval bez nariadenia ústneho pojednávania, pričom sa opieral o ustanovenie § 214 ods. 2 O. s. p., vzhľadom k tomu, že v tomto prípade nebola splnená žiadna z podmienok podľa § 214 ods. 1 O. s. p., za ktorých je ústne odvolacie pojednávanie treba nariadiť. Odvolací súd dospel k záveru, že sú dané zákonné dôvody potvrdenia odvolaním napadnutého rozsudku (§ 219 ods. 1 O. s. p.), preto nemusel dokazovanie zopakovať ani doplniť (viď § 214 ods. 1 písm. a/ O. s. p.), pri svojom rozhodnutí vychádzal zo skutkových zistení na základe dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie. Rozhodnúť bez odvolacieho pojednávania mohol aj preto, lebo súd prvej inštancie rozhodol po nariadení pojednávania (viď § 214 ods. 1 písm. b/ O. s. p.) a zo spisu nevyplýva, že by išlo o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania (viď § 214 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) a že by prejednanie a rozhodnutie veci na odvolacom pojednávaní vyžadoval dôležitý verejný záujem (viď § 214 ods. 1 písm. d/ O. s. p.). V danom prípade nariadenie pojednávania nevyžadoval dôležitý verejný záujem preto, lebo nešlo o vec týkajúcu sa väčšieho okruhu osôb, týkajúcu sa územného celku, resp. sídliska a podobne. Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatury EŠLP nevyplýva, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonať verejne. Zo súdneho spisu je ďalej zrejmé, že pojednávanie dňa 29. októbra 2014 bolo verejné vyhlásenie rozsudku podľa § 156 ods. 3 O. s. p., na ktoré sa účastníci osobitne nepredvolávajú z dôvodu, že jeho miesto a čas sa uverejňujú na úradnej tabuli súdu, účastníci konania i verejnosť teda majú dostatočnú možnosť sa o ňom dozvedieť. Pokiaľ ide o verejné vyhlásenie rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 29. októbra 2014, sp. zn. 5 Co 189/2014, jeho miesto a čas, ako to vyplýva zo súdneho spisu (č. l. 361), boli zverejnené na úradnej tabuli tohto súdu dňa 23. októbra 2014, t. j. v lehote šesť dní pred jeho vyhlásením (29. októbra 2014), pričom zákon vyžaduje len päťdňovú lehotu; žalovaní sa o ňom teda mohli dozvedieť riadne. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že podmienky ustanovenia § 156 ods. 3 O. s. p. boli dodržané. Vyhlásenie rozsudku je len verejné oboznámenie účastníkov a ostatných osôb s výsledkom rozhodovania, ku ktorému súd po preskúmaní veci dospel a v rámci ktorého už nie je priestor na to, aby účastníci prednášali svoje návrhy, námietky, a ani sa už nevykonáva dokazovanie, čo inými slovami znamená, že žiaden z účastníkov na verejnom vyhlásení rozsudku už nijakým spôsobom nemôže ovplyvniť to, ako súd v danej veci rozhodol, preto ani neprítomnosť na takomto verejnom vyhlásení nemôže byť účastníkom na ujmu. Preto postup odvolacieho súdu, ktorý odvolanie prejednal a vo veci rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, bol zákonný a žalovaným nebola ani týmto postupom odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

12. K dovolacím argumentom o nedostatočne zistenom skutkovom stave, o nevykonaní ďalšieho dokazovania najvyšší súd uvádza, že podľa právnej úpravy do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. nezakladalo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V týchto súvislostiach najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993 ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97). Právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky neznamena ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nie je možné považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony (I. ÚS 50/04).

13. Pokiaľ dovolatelia vytýkajú odvolaciemu súdu aj nesprávne právne závery, dovolací súd uvádza, že do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum

nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch [v danom prípade v otázke definície vymáhateľnej pohľadávky (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014)].

14. Dovolací súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na záver ústavného súdu, podľa ktorého „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

15. Vo vzťahu k poslednej dovolacej námietke o nesprávnom neprerušení konania vo veci samej do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 6 C 58/2011 dovolací súd uvádza, že zo strany dovolateľov ide o námietku voči správnosti právneho záveru súdov oboch inštancií v otázke, či sú dané dôvody na prerušenie konania v zmysle § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. Ako už bolo vyššie uvedené, nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), avšak samo osebe prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho skutkovým či právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí.

16. Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania žalovaných nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 O. s. p.; v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaných podľa § 447 písm. c/ CSP ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol, a to bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.